

Fondrapport för projekten Ett Rent Östersjön 1/2016 (4.5.2016)

Situationen 31.12.2015	euro
Donationer	12,2 MEUR
Använda medel	9,5 MEUR
Pågående projekt	2,1 MEUR

Målen med projekten Ett Rent Östersjön

John Nurminens Stiftelses projekt Ett Rent Östersjön förebygger eutrofiering av Östersjön och minskar fosforutsläppen. **Målet är att genomföra de kostnadseffektiva åtgärder med vilka Östersjöns tillstånd förbättras ansevärt före 2025.**

I stiftelsen arbetar tio personer med projekten och stödåtgärderna för dem, varav fyra på deltid.

Projektens utveckling

Inom projektet NutriTrade som leds av stiftelsen och delfinansieras av EU-programmet Central Baltic skapas en frivillig handel med näringsutsläpp i Östersjöområdet, vilket gör det möjligt att identifiera och genomföra kostnadseffektiva metoder för minskning av utsläpp. Samtidigt genomförs flera lovande pilotåtgärder för att minska belastningen på Östersjön, men också för att avlägsna näringsämnen som redan hamnat i havet, bland annat gipsbehandling av åkrar kring Skärgårdshavet, odling av blåmusslor och vårdfiske i havsområdet. Projektet inleddes i september 2015. Planeringen av systemet med utsläppshandel har påbörjats tillsammans med intressentgrupperna och alla pilotprojekt är redan igång. I anslutning till projektet har dessutom påbörjats en omfattande utredning av nationellt och internationellt utnyttjande av handeln med näringsutsläpp när det gäller skyddet av Östersjön. Projektet är ett flaggskeppsprojekt i EU:s Östersjöstrategi.

I mars 2015 startade stiftelsen Närfiskprojektet, vars syfte är att lyfta näringsämnen från Skärgårdshavet genom riktat fiske av karpfisk till människoföda. Av fångsten tillreds fiskbiffar och andra fiskprodukter. För att trygga projektets hållbarhet iakttas vid fisket noggrant definierade villkor om att släppa tillbaka andra fiskarter och stiftelsen övervakar att villkoren uppfylls. År 2016 har fångstmålet för projektet fördubblats och för projektet har rekryterats tio fiskare, som började med vårdfiske i april. År 2016 kommer fiskbiffar att serveras åtminstone i Åbotrakten, i Esbo och storkök i Helsingfors.

För jättehönsgården i Udarnik i närheten av Viborg införskaffas inom projektet som finansieras av stiftelsen och Baltic Sea Action Plan Trust Fund ett filtreringssystem för hantering av näringshaltigt avrinningsvatten, med hjälp av vilket man kan hantera avrinningsvatten från såväl gödselbassängerna som åkerdikena och på så sätt minska utsläppen i omgivande vattendrag och i Finska viken. Ett rengöringssystem för avrinningsvatten från åkrar installerades hösten 2015. Ett filtreringssystem för hantering av avrinningsvatten från gödselbassängerna installeras under 2016.

Utrustningen för kemisk fosforavskiljning som stiftelsen levererade till avloppsreningsverket i Gattjina, som är den största staden i Leningradregionen i nordvästra Ryssland efter S:t Petersburg, togs i bruk i oktober 2015. För ett motsvarande projekt i Viborg väntar man ännu på de ryska myndigheternas beslut om tullfrihet, så att utrustningen för kemisk fosforavskiljning kan levereras till reningsverket under 2016.

Stiftelsen har sedan 2012 deltagit i bedömningen av rengöringssystemet för behandling av fosforavrinning från gipshögen i Fosforit-gödsel fabriken i Kingisepp. Bedömningen utfördes på uppdrag av EuroChem, som äger fabriken, och stiftelsen av det brittiska konsultföretaget Atkins, och enligt den rapport som de publicerade i oktober 2015 fungerar fabriken rengöringssystem för ytvatten nu väl och man har fått utsläppen i stor skala under kontroll.

Utöver att minska eutrofieringen har stiftelsen dessutom koordinerat projektet Tankerskydd, vars mål är att minska risken för en oljeolycka i Finska viken. Inom ramen för projektet har man utvecklat och piloterat navigeringstjänsten ENSI.

Nya projekt

Man avser att minska belastningen på Östersjön av närings- och skadliga ämnen från industrin via de kommunala reningsverken med projektet BEST (Better Efficiency for Sewage Management), som för närvarande är under beredning och vars huvudsakliga samarbetspartner är Helsingfors stad. Projektet har utsetts till ett flaggskeppsprojekt i EU:s Östersjöstrategi.

Man har tillsammans med vattenverken i vitryska Vitebsk och ryska Sosnovy Bor ingått avtal om en effektivisering av avlägsnandet av näringsämnen i avloppsvattnet genom en ökning av den kemiska fosforavskiljningen. Avsikten är att påbörja effektiveringen av fosforavskiljningen på båda platserna under innevarande år.

Stiftelsen har 2016 även påbörjat en omfattande utredning för att bedöma riskerna med näringsämnesutsläpp till följd av biogasproduktion i Östersjöområdet.

Anskaffning av medel och att uppnå målen

Åren 2005–2015 har stiftelsen samlat in sammanlagt cirka 12,2 miljoner euro till projekten Ett Rent Östersjön, av vilket cirka 9,5 miljoner euro har använts för genomförande av projekten. Det belopp som har reserverats för pågående och planerade projekt är 2,1 miljoner euro.

Resultatet av anskaffningen av medel 2015 låg på samma nivå som under de föregående åren. Intäkterna av anskaffningen av medel uppgick till sammanlagt 1 164 607 euro. Av detta stod företag för 67 %, privatpersoner för 11 % och den offentliga sektorn för 9 %. Återstående 13 % utgjordes av intäkterna från investeringsverksamhet och övriga intäkter.

Flera företagsdonatorer fortsatte att stödja projekten Ett Rent Östersjön och antalet utökades av nya företag. I början av året lanserades Rädda en bit av Östersjön och dess donationsplattform som fungerar i anslutning till stiftelsens webbplats. Med hjälp av denna insamlades under året 14 230 euro.

Med tanke på anskaffningen av privata medel var årets största händelse det faktum att kampanjen Horisont avslutades i december. Som ett resultat av kampanjen byggdes konstverket Horisonten på Busholmskajen i Helsingfors. Konstverket består av 4 225 donatorers namnplattor. Med hjälp av kampanjen samlades under året in 41 229 euro och under hela kampanjen cirka 220 000 euro. Av dessa belopp tilldelades, sedan kostnaderna avdragits, projekten Ett Rent Östersjön cirka 120 000 euro. Med avkastningen från kampanjen skaffades till avloppsreningsverket i Gattjina en kemikalietank för cirka 100 000 euro som behövs för forsforrening.

Hittills har projekt genomförts på totalt 17 platser, varav 14 har slutförts. Tack vare projekten minskar fosforbelastningen på Östersjön med totalt 2 070 ton. Dessutom har John Nurminens Stiftelse medverkat genom att erbjuda teknisk expertis vid gödselafabriken i Kingisepp och avloppsreningsverket i Warszawa och därigenom bidragit till minskningen av fosforutsläppen.